

Lausunto

08.09.2017

Asia: 1/41/2016

Lausuntopyyntö yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanotyöryhmän (TATTI) mietinnöstä ja työryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi uudeksi tietosuojalaksi

1 luku. Yleiset säännökset

Yleiset kommentit

Suomen Lääkäriliitto edustaa yli 90 % maamme lääkäreistä ja koska tietosuoja-asetus ja siihen liittyvä kansallinen lainsäädäntö laajalti koskettaa lääkärikuntaa, pidämme tärkeänä lausua tästä esityksestä. Yleiskommenttina Lääkäriliitto korostaa, että säädöskokonaisuus (tietosuoja-asetus, tietosuojalaki ja kansallinen erityislainsäädäntö) tulisi olla analysoitu tarkkaan ennen tietosuojalain lopullisesta sisällöstä päättämistä. Tietosuojan yleislaissa on vältettävä ratkaisuja, jotka voisivat tarpeettomasti vaikeuttaa esimerkiksi erityislaeissa säädettyä potilasinformaation käyttöä, lääketieteellistä tutkimusta tai biopankkitoimintaa. Lääkäriliitto toivoo myös, että tietosuojalainsäädännön kokonaisuudesta tehtäisiin aikanaan ns. kansalaisversio, joka auttaisi sekä kaikkia kansalaisia että henkilötietoja käsitteleviä ammattihenkilöitä vaikean kokonaisuuden hallitsemisessa.

Suomen Lääkäriliiton näkemyksen mukaan lakiluonnoksen 2 §:n soveltamisalasäännös on vaikeaselkoinen. Viittaukset muihin säädöksiin sekä ”soveltuvin osin ja lukuun ottamatta..., jollei laissa toisin säädetä” kirjaukset eivät avaudu helposti. Soveltamisalasäännöksen tulisi olla selkeä ja lain soveltamisalan selvitä lakitekstistä. Liitto toivoo, että säännöstä avataan nykyisestäään ja mahdollisuuksien mukaan siteerataan lakitekstissä tietosuoja-asetuksen 2 artiklaa.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

2 luku. Käsittelyn oikeusperuste eräissä tapauksissa

Yleiset kommentit käsittelyn lainmukaisuutta koskevasta 3 §:stä.

-
Yleiset kommentit erityisiä henkilötietoryhmiä koskevasta 5 §:stä ja rikostuomioita ja rikkomuksia koskevasta 6 §:stä.

-
Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamiseen lapselle sovellettavan ikärajan tulisi olla:

-
Ikärajaa koskevat perustelut

Tietoyhteiskunnan palvelut eivät ensisijaisesti koske terveystalvueluita, mutta niitä ei ole liiton käsityksen mukaan täysin suljettu ko. määritelmän ulkopuolelle, jos terveydenhuollon ammattihenkilön ja potilaan kontakti tapahtuu sähköisesti. Tästä syystä Lääkäriliitto katsoo tarpeelliseksi jatkotyössä peilata ikärajaa myös suhteessa siihen, mitä alaikäisen päätöksenteosta on säädetty terveydenhuollon lainsäädännössä. Potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa ei ole säädetty tiettyä ikärajaa siihen, milloin alaikäinen voi tehdä itsenäisesti terveydenhuoltoaan koskevia päätöksiä. Alaikäisen potilaan mielipide hoitotoimenpiteeseen on selvitettävä silloin, kun se on hänen ikäänsä ja kehitystasoonsa nähden mahdollista. Jos alaikäinen ikänsä ja kehitystasonsa perusteella kykenee päättämään hoidostaan, häntä on hoidettava yhteisymmärryksessä hänen kanssaan. Käytännössä jo 10-12 vuotiaan on katsottu voivan esimerkiksi kieltää terveydenhuoltoaan koskevien tietojen antamisen huoltajalle. Toisaalta lääketieteellisestä tutkimuksesta annetun lain mukaan 15 vuotta täyttänyt alaikäinen, joka ikäänsä, kehitystasoonsa sekä sairauden ja tutkimuksen laatuun nähden kykenee ymmärtämään tutkimuksen tai tutkimustoimenpiteen merkityksen, voi itsenäisesti suostua tutkimukseen.

Liitto toteaa myös palvelujen käyttämisen haasteena, että kovin nuorella alaikäisellä ei välttämättä ole joidenkin palvelujen käyttämiseen tarvittavia varmennekeinoja käytettävissään.

3 luku. Valvontaviranomainen

Yleiset kommentit suullista käsittelyä seuraamuslautakunnassa koskevasta 16 §:stä

-
Muut yleiset kommentit valvontaviranomaista koskevasta 3 luvusta.

4 luku. Oikeusturva ja seuraamukset

Yleiset kommentit käsittelyn viivästymistä koskevasta 23 §:stä.

-
Tulisiko yleisen tietosuoja-asetuksen 83 artiklan mukaisia hallinnollisia sakkoja voida kohdistaa myös viranomaisiin ja julkishallinnon elimiin?

kyllä

Perustelut

Tietosuojalainsäädännön noudattaminen koskee kaikkia toimijoita. Lääkäriliitto ei näe syytä kohdella viranomaisia ja julkishallintoa eri tavalla kuin muita toimijoita.

Mikäli vastaus hallinnollisten sakkojen kohdistamista viranomaisiin koskevaan kysymykseen on ei, pyydetään esittämään näkemys vaihtoehtoisesta seuraamusjärjestelmästä.

-

Muut yleiset kommentit oikeusturvaa ja seuraamuksia koskevasta 4 luvusta.

-

5 luku. Tietojenkäsittelyn erityistilanteet

Yleiset kommentit henkilötietojen käsittelyä journalistisia, akateemisen, taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten koskevasta 27 §:stä.

-

Yleiset kommentit tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia sekä tilastollisia tarkoituksia varten tapahtuvaa käsittelyä koskevista poikkeuksista ja suojaustoimista

Lääkäriliitto pitää lakiluonnoksen säännöksiä tieteellisestä ja historiallisesta tutkimuksesta oikeansuuntaisina. Terveystiedot ovat arkaluonteisia tietoja, joiden osalta edellytetään tietosuojasetuksen 35 artiklan mukainen vaikutustenarviointi. Vaikutustenarviointi näyttäisi koskevan myös laajalti kaikkia toimijoita, jotka käsittelevät terveyteen liittyviä tietoja. Liitto toivoo, että vaikutustenarviointia varten tulisi vielä tarkempaa ohjeistusta ja esimerkiksi mallitekstejä vaikutustenarvioinnista. Nämä auttaisivat käytännön toimijoita lainsäädännön edellytysten täyttämässä.

Muut yleiset kommentit tietojenkäsittelyn erityistilanteita koskevasta 5 luvusta.

-

Laki rikoslain 38 luvun 9 §:n ja 10 §:n 3 momentin muuttamisesta

Yleiset kommentit tietosuojarikosta koskevasta 9 §:stä.

-

Muut mahdolliset kommentit

Muita huomioita työryhmän mietinnöstä ja ehdotuksesta hallituksen esitykseksi

-

Kattelus Mervi
Suomen Lääkäriliitto - Finlands Läkarförbund